

Naprawa zegarków

Naprawa rozpoczynająca się od wyszukania przyczyny złego funkcjonowania lub zatrzymania się mechanizmu. Zegarek bardziej zniszczony lub gorszej firmy, w którym podejrzewa się poważniejsze wady, należy badać szczegółowo. Planowane oglądanie zegarka i ustalenie kolejności sprawdzania mechanizmu zapobiegają przeoczeniu usterek. Do otwierania kopert wodoszczelnych potrzebne są odpowiednie klucze lub przyrząd uniwersalny, do zwykłych kopert zaciskanych wystarczy otwierak nożowy. Po otwarciu koperty i wyjęciu z niej mechanizmu, zanim zacznie się go rozbierać, sprawdza się niektóre zespoły w całości, mianowicie luzy w łożyskach, położenie włosa, współpracę widełek z przerzutnikiem, zespół naciągowo-nastawczy. W czasie rozbierania każdą część należy po wyjęciu z mechanizmu dokładnie obejrzeć, a zwłaszcza czopy i zęby kół, czy nie są pokrzywione.

Typowe uszkodzenia zegarka to:

- *zanieczyszczenie*
- *zatarcie czopów*
- *złamanie lub skrzywienie czopów od upadku lub silnego wstrząsu*
- *pęknięcie sprężyny napędowej*
- *namagnesowanie*
- *zardzewienie części stalowych po zamoczeniu.*

Najczęstszą pracą podczas naprawy zegarków jest:

- *prostowanie, wstawianie i polerowanie czopów (zob. naprawa czopów)*
- *wymiana osi balansu i sprężyny napędowej*
- *szlifowanie i polerowanie zardzewiałych części naciągu lub ich wymiana*
- *odmagnesowywanie i płukanie części w czyszczarce*

Po usunięciu wszystkich zauważonych usterek i błędów następuje składanie i smarowanie oraz regulacja chodu.

Naprawa seryjna zegarków polega na tym, że jednocześnie naprawia się trzy lub sześć zegarków z podobnymi wadami. Dużym ułatwieniem pracy tą metodą jest możliwość wykorzystania czyszczarki z uchwytem wibracyjnym do płukania sześciu mechanizmów jednocześnie (zob. czyszczenie zegarków i zegarów, maszynowe). Dlatego przyjmując zegarek do naprawy, należy od razu zakwalifikować do jednej z grup:

- *czyszczenie zwykłe*
- *czyszczenie z wymianą niektórych części*
- *naprawa z dorabianiem części*

Wydatność pracy metodą naprawy seryjnej znacznie wzrasta - można ją stosować nie tylko w dużych zakładach spółdzielczych, ale nawet w dwuosobowych pracowniach usługowych.

Zamoczony zegarek w zwykłej wodzie, np. podczas kąpieli w łazience, wymaga natychmiastowego oczyszczenia. Zaraz po zamoczeniu należy wyjąć mechanizm, wymyć w spirytusie denaturowanym, a potem zwyczajnie oczyścić i nasmarować.

Jeśli zegarek był zamoczony w wodzie morskiej, mechanizm trzeba najpierw wymyć w zwykłej wodzie, potem - w spirytusie i oczyścić. Jeśli zegarek został oddany do naprawy po pewnym odstępie czasu od chwili zamoczenia, tak że na częściach stalowych pojawiły się plamy rdzy, mechanizm należy włożyć na 12 godzin do nafty z dodatkiem oleju, aby rozmiękczyć rdzę, a potem czyścić zwykłym sposobem. Części zardzewiałe trzeba przeszlifować, a czopy - wypolerować. Jeśli zamoczony zegarek pozostanie dłuższy czas bez rozbierania, części stalowe ulegną zupełnemu zniszczeniu, taki zegarek nie nadaje się do naprawy.

Pod szkłem zegarka, najczęściej w zegarku w kopercie wodoszczelnej, może pojawić się tzw. rosa - zwłaszcza wtedy, gdy zegarek był silnie nagrany promieniami słońca, a następnie ochłodzony. Mówi się wówczas, że "zegarek się poci". Przyczyną tego zjawiska jest nieznaczna ilość wody, która dostaje się przez nieszczelną główkę, choć nawet w czasie zamykania koperty jest już wewnątrz pewna ilość wilgoci. Zdarza się to, gdy zegarek jest zamykany w pracowni ciepłej o dużej wilgotności powietrza. W zegarku elektrycznym wilgoć powstaje z baterii - po otwarciu zegarka należy wytrzeć rosę na szkło, a mechanizm wysuszyć pod świecąca się żarówką lub za pomocą suszarki do włosów.

Poważną przeszkodą w pracy zegarmistrza może być pocenie się rąk, zwłaszcza nadmierne i chorobliwe. Dotknięcie spoconymi palcami części zegarów i zegarków już po kilku godzinach powoduje na nich trwałe plamy, które po pewnym czasie stają się coraz głębsze i trudne do usunięcia. Nadmierne pocenie się rąk można usunąć, stosując codzienne zimne kąpiele. Obie ręce należy zanurzyć przynajmniej do połowy przedramienia w naczyniu napełnionym zimną wodą i potrzymać je w niej około pół minuty, potem wyjąć i wykonać nimi ruch wahadłowy w przód i w tył. Po dłuższym stosowaniu tych kąpiele pocenie znika i poprawia się krążenie krwi. Zaleca się także mycie rąk w dwuprocentowym roztworze formaliny albo mieszaninie o następującym składzie: 15 g kwasu salicylowego, 10 g kwasu bornego, 15 g boraksu, 30 g gliceryny i 100 g alkoholu. Pewnym, doraźnym zabezpieczeniem części przed szkodliwym działaniem potu jest umoczenie palców w benzynie i wytwrcie irchą. Najlepiej jest nie dotykać części palcami, lecz brać je chwytkami, a mostki dociskać czyszczakiem (zob. naprawa zegarów).

źródło: Bartnik i Podwapiński "Ilustrowany słownik zegarmistrzowski"